

هيءَ هڪ مذاقي ڪهاڻي آهي. ان سبق ۾ آرسيءَ بابت ٻڌايل آهي ۽ هن ۾ هڪ اٺ ڏنل شيءِ جي ڪري ڪيئن غلطفهمي پيدا ٿيئي ٿي ان جو ذڪر ڪيل آهي.

ٻڌو، پڙهو ۽ سمجھو.

بينگال جي شهر ۾ هڪ ڪابل ملڪ جو ڦيريءَ وارو چانورن جي ٻنيءَ مان وڃي رهيو هو. اوچتو ڪنهن پٿر لڳڻ ڪري هن ٿاڀو کاڌو ۽ هيٺ نٿڙي جئن پٿر پري ٿي ڪيائين ته سندس ٽيلهي مان هڪ آرسي ڪري پيئي، جنهن جو پتو هنڪي نه پيو. ٻئي ڏينهن جڏهن انهيءَ ٻنيءَ جو مالڪ ڪسان آيو ۽ لاٻارو وجهڻ شروع ڪيائين ته اها آرسي لڌائين. ٻالو ڀولو ڪسان ڪڏهن به پنهنجي ڳوٺ کان ٻاهر ڪونه ويو هو. سو نئين چيز ڏسي حيرت ۾ پئجي ويو. هو عجب وچان آرسيءَ کي پنهنجن هٿن ۾ هيٺ مٿي ڪرڻ لڳو ۽ نيٺ کڻي اکين اڳيان جهليائين ته وات ڦاٽي ويس. آرسيءَ ۾ پنهنجو پاڇو ڏسي هاري ويچارو منجهي پيو. نيٺ سوچيائين، ”شايد منهنجي پتا جو منهن آهي.“ هاري اڃا ٻار هو ته سندس پيءُ ڏڌاري ويو هو. هيٺڙو اُسرِي مرد ماڻهو ٿيو هو ۽ سندس روش پيءُ تي پئي ويا. کيس پيءُ جي تمام اٺ لکي يادگيري هئي. سو هن آرسي وري کڻي اکين اڳيان جهلي ته پنهنجي پاڇي کي پيءُ سمجهي، ڏاڍيءَ شرڏا سان پرنام ڪري چميائين ۽ پيار

مان چيائين، ”واهه! پوجيه پتاجي! توهين آسمان مان هيٺ لهي آيا آهيو ڇا؟ ڇو منهنجي چانورن جي کيت ۾ لڪي ويٺا آهيو؟ هلو ته توهانکي گهر وٺي هلاڻ.“

ڪسان آرسِي هٿ ۾ جهلي ٻنيءَ ۾ چوڌاري چڪر ڏيئي اُن سان ڳالهيون ڪرڻ لڳو. پاڇي کي چيائين، ”خبر آتو! توهانجي پرلوڪ پڌارجڻ کانپوءِ مون هيءَ چانورن جي پوک ڪئي. مون ’لڪشمي‘ (چانورن جو قسم) به پوکيا جيڪي هاڻي تيار ٿيا آهن ۽ جلدي مان اهو فصل لڏندس ڏسو ته پڪل ڪٽا ڪيئن نه سڄ جي روشنيءَ ۾ چمڪي رهيا آهن! ۽ هو ٻنيءَ جي پريان (اُتر سان اشارو ڪندي) آسانجو گهر آهي. توهانجي جيئري فقط هڪڙو ڪمرو هوندو هو. هاڻ مون به ٻيا به ڪمرا ٺهرايا آهن. هلو ته اُهي مان توهانکي ڏيکاريان! ڏسو! توهانجي پٽ ڪيڏي نه ترقي ڪئي آهي!“ ڪم ڇڏي گهر آيو. اُتي آرسِيءَ کي ٿانئڪي هنڌ رکڻ لاءِ گهڻيئي ڪنڊون پاسا نوسڻ لڳو. کيس ڪا پيٽي، ٽرنڪ يا ڪٻٽ ته هو ڪونه. نيٺ هن پاڻيءَ جي خالي مٽڪي ۾ کڻي آرسِي رکي. پوءِ هو واپس ٻنيءَ تي ڪم ڪرڻ ويو. پر سڄو وقت ڏيان انهيءَ آرسِيءَ ۾ ڪٽل هوس. ٻئي ٽئين ڏينهن به ڪم تي ويو پر دل ڪم ۾ نٿي لڳس. هو وڃ وڃ ۾ ٻنيءَ تان واپس گهر اچي مت مان آرسِي ڪڍي اُن سان حال احوال اوريندو هو ۽ وري واپس مٽڪي ۾ رکي هليو ويندو هو. پر رکڻ کان اڳ آرسِيءَ کي چونڊو هو، ”بابا، مونکي توکي اڪيلو ڇڏڻ تي دل ته نٿي وري پر ڇا ڪريان؟ پيٽ قوت قيد ڪري وڌو آهي.“

ڪيترا ڏينهن ڪسان جي اها عجيب هلت هلندي رهي. هنجي زال جا هميشه رنڌڻي جي ڪرت ۾ ئي هوندي هئي، تنهنڪي مڙس کي اوڀر سوير واپس ورنڊو ڏسي کنگو جاڳيو. هن اهو به ڄاڻيو ته هاڻي سندس گهوت پنهنجو پاڻ ۾ رڌل هوندو هو. نه سندس ڪو حال احوال وٺندو هو، نڪو وري چرچو گهڻو ڪندو هو. اَلَجي ڪهڙي ساڻس ويڌن آهي. پتو اوس لهڻ ڪپي. سو هڪڙي ڏينهن جيئن سندس قدمن جي آهٽ ٻڌائين ته ڇپ ڇاپ رنڌڻي مان ٻاهر نڪري اچي ڪمري ۾ لڪي بيٺي. ڏٺائين ته سندس مڙس مٽڪي ڀرسان وڃي اُن مان ڪا چيز ٻاهر ڪڍي ۽ انهيءَ کي اکين تي رکي وري وري چميائين ۽ پوءِ مشڪي واپس مت ۾ وڌائين.

جڏهن هاري واپس ٻنيءَ تي هليو ويو ته جوڻس وڃي مت جو ڍڪ لاٿو ۽ اندران آرسِي ڪڍي ورتي. هن به اڳي ڪڏهن آرسِي ڏني ڪانه هئي. سو انهيءَ ۾ جو پنهنجو پاڇو ڏٺائين ته عجب لڳي ويس. پوءِ سڙندي پچندي چوڻ لڳي، ”بري ٻڌا! مان به چوان مڙس ٻنڊيون ڳوڙها ٿيو پيو آهي. اهي ڪهڙي ماجرا! سو بي پرڻجي اچي مٽڪي ۾ سوگهي ڪئي اٿس ۽ لڪي لڪي ويٺو ان سان عشق پچائي. تڏهن مونکي منهن نٿي ڏنائين. ڀلا سڄو وقت لنو لڳي پيئي اٿس بيءَ سان، سو مان ڪٿي تي ياد پوانس. اڄ اچي ته گهر، ته چنچري لاهيانس.“ سو بهاري هٿ ۾ جهلي گهوت جي اچڻ جو انتظار ڪرڻ لڳي. سڄي ڏينهن جي سخت پورهئي کانپوءِ هاري شام جو ٿڪو ماندو جئن گهر ۾ بيٺو ته جوڻس بهاريءَ سان اُهي سٽڪا وڃايائينس جو مڙس جي رڙ هيٺ رڙ مٿي. پر هيءَ به جوڙ ٿي چوڻ لڳيس ته، ”دشت! اهڙو ڪڪرم ڪرين ڇو؟ مونکي انڌ ۾ رکي بي وٺي وينو آهين؟ ائين چئي آرسِي کڻي ڏانهن اڇلايائين.

تڏهن هاريءَ مٿي تي هٿ هڻي چيو، ”سڀاڳي، هيءُ ته منهنجو آڄو آهي. منهنجو پيارو اڄو!“ پوءِ گوڏن ڀر ويهي ڏاڍيءَ عزت سان ٻنهي هٿن ۾ آرسِيءَ کي جهليائين. جوڻس کي تپرس وٺي ويو ته ڪٿي ڪل

ته نه ٿرڪي ويئي اٿس. سو رڙ ڪري کيس چيائين، ”ڇا مان انڌي آهيان!“ هٿن مان آرسِي ڦري چيائينس، ”ڏسان ته سهين تنهنجو بابل! تون هن عورت کي پنهنجو پيءُ ٿو چوين؟“

”آهين ته ڪا چري“ مڙس خفي ٿيندي چيو.

”ڪير آهي چريو؟ اچي پنهنجين اکين سان ڏس. ڇا تنهنجو پيءُ ڳچيءَ ۾ هار ٽنگيندو هو؟ وڏا وار رکائيندو هو؟“

سندن واکو واکاڻ تي هڪ پاڙيسر ڊڪندي آئي! ساهيڙيءَ کان پڇيائين، ”آدي ڇا تي جهڳڙو ڪيو اٿو؟ هيءُ پهريون دفعو آهي جو توهانجي گهر ۾ ٻائيتال متو آهي.“

هاريءَ جي زال آرسِي کڻي پاڙيسر کي ڏيکاريندي چيو، ”ڏس هن جا افعال منهنجي جيئري بيءَ سان لاٿون لهي اچي کيس مٽڪيءَ ۾ وهاريو اٿس. مٿان وري مرڪي ٿو چوي ته اهو سندس بابو آهي.“

پاڙيسر ڪسان جي زال جي پٺيان سندس ڪلهي وٽان جو آرسِيءَ ۾ نهاريو ته کيس ٻه شڪليون نظر آيون. ”اڙي ابا، هت هڪ نه پر ٻه زالون آهن. پر هڪ ته اُن منجهان تون آهين.“

”هوءَ بي زال ڪير آهي؟“ پاڙيسر پڇيو.

”هاڻي هاري اُتي آيو ۽ چيائين، ”ڇا پييون بڪو.“ اتيئي سندس چهرِي جو رنگ بدلتل ٿيو. هُو عجب ۾ وات ڦاڙي آرسِيءَ ۾ نهاريو چوڻ لڳو، ”هن ۾ ته ٽي شڪليون آهن. جوش ۾ پرڃي ٿيئي هڪٻئي ڏانهن نهاري لڳا ۽ وري آرسِيءَ ۾ ڏسڻ لڳا. پوءِ ته ڏاڍي اُتساه ۾ پرڃي هنن وٺي پاڙيوارن کي سڏ ڪيا ته اچي هڪ حيرت انگيز چيز ڏس.“

پاڙيسر اچي گڏ ٿيا ۽ آرسِي هڪ هٿ کان ٻئي هٿ ڏانهن هلندي هلي. گهڻي بحث مباحثي بعد مس مس وڃي هنن سمجهيو ته آرسِي ڇا ٿيندي آهي.

تنهن بعد آرسِيءَ جي ڄاڻ انهي ڳوٺ مان پکڙجي پريان ٻين ڳوٺن ۾ وڃي پهتي ۽ هتان هتان ماڻهو آرسِي ڏسڻ آيا ۽ آرسِيءَ جو راز سمجهڻ لڳا.

نوان لفظ

ٿاڻو کائڻ - ڌڪو کائڻ	نٿڙي - جُهڪي	لاٻارو وجهڻ - فصل لڻڻ/ڪٽڻ
حيرت ۾ پوڻ - عجب ۾ پوڻ	اُسرِي - وڌي	ويڌن - تڪليف
خفي ٿيڻ - پريشان ٿيڻ	لنو لڳڻ - دل لڳڻ	تپرس - عجب
ڪل ٿرڪڻ - چريو ٿيڻ	اوس - ضرور	ٻائيتال مچڻ - تمام گهڻو ڳوڙ ڪرڻ
لاٿون لهڻ - شادي ڪرڻ	ڪرت - ڪم	نوسڻ - ڇاڇڻ
حيرت انگيز - عجيب		

آپياس

سوال ۱. هيٺين سوالن جا جواب لکو.

- (۱) ڦيريءَ واري جي ٿيلهي مان ڇا ڪري پيو؟
- (۲) ڪسان منجهي ڇو پيو؟
- (۳) ڇانورن جي ڪهڙي قسم جو ذڪر ڪيل آهي؟
- (۴) ڪسان آرسِيءَ ۾ ڏنل پاڇي کي ڇا سمجهيو؟

سوال ۲. هيٺين سوالن جا جواب ٿوري ۾ لکو.

- (۱) ڪسان آرسِي مٽڪي ۾ ڇو رکي؟
- (۲) ڪسان جي زال کي آرسِي ڏسي ڪهڙي غلطي ٿي؟
- (۳) ڳوٺ وارن آرسِيءَ جو راز ڪيئن سمجهيو؟

سوال ۳. هيٺيان جملا ڪنهن، ڪنهنڪي چيا آهن؟

- (۱) ”توهين آسمان مان هيٺ لهي آيا آهيو ڇا؟“
- (۲) ”تڏهن مونکي منهن نٿي ڏنائين.“
- (۳) ”هيءُ منهنجو آڻو آهي.“
- (۴) ”ڏسان ته سهين تنهنجو بابل!“
- (۵) ”هيءُ پهريون دفعو آهي جو توهانجي گهر ۾ بائيٽال مٽو آهي.“

سوال ۴. هيٺين لفظن جا ضد لکو.

ناهڻ، خالي، سخت، وڏا، پٺيان

سوال ۵. هيٺين اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملن ۾ ڪم آڻيو.

لابارو وجهڻ، حيرت ۾ پوڻ، ڪل ٽرڪڻ، خفي ٿيڻ، بائيٽال مچڻ

سوال ۶. وياڪرڻ موجب ٻالھائڻ جا لفظ سڃاڻو.

جنهن، عجب، کي، کيس، سخت، پوءِ

پورڪ اپياس

۱. ٽڪر تي آڌار رکندڙ عملي ڪم.

ڪسان آرسِي هٿن ۾ جهلي پٽ قوت قيد ڪري وڌو آهي.

(۱) هيٺ ڏنل اُبتڙ لفظن جا جوڙا ملايو.

(i)	پريل	(1)	لوڪ
(ii)	پوءِ	(2)	خالي
(iii)	پرلوڪ	(3)	هاڻي / آڳ
(iv)	مئل	(4)	جيئرو

٢) هيٺ ڏنل سٽون سمجهايو.

- (الف) پيٽ قوت قيد ڪري وڌو آهي.
(ب) پڪل ڪٽا ڪيئن نه سڄ جي روشنيءَ ۾ چمڪي رهيا آهن.

٣) ٽڪر مان هيٺ ڏنل سٽن جي معنيٰ ٻڌائيندڙ جملا ڳولهي لکو.

- (الف) سڄو وقت هو آرسِي بابت سوچي رهيو هو.
(ب) هاڻي مان واڌارو ڪيو آهي.

٤) برٽڪيٽ ۾ ڏنل هدايت موجب جملا لکو.

- (الف) توهان جي پُٽ ڪيڏي نه ترقي ڪئي آهي.
”تمام گهڻي“ لفظ ڪم آڻي جملو وري لکو
(ب) هو ڪم ڇڏي گهر آيو.
(جملِي مان فعل ڳولهيو ۽ اهو فعل ڪم آڻي ٻيو جملو لکو)
(ڪ) ٻنيءَ جي پريان آسانجو گهر آهي.
(جملِي مان حرف جر ڳولهي، اهو ڪم آڻي ٻيو جملو لکو)
(د) نيٺ هن پاڻيءَ جي خالي مٽڪي ۾ کڻي آرسِي رکي.
(جملِي مان اسر ڳولهيو)

٥) ٽڪر مان ڳولهيو.

____	:	١. چانورن جو قسم
____	:	٢. شير جو عضوو
____	:	٣. هڪ تارو
____	:	٤. مٽڪي لاءِ ٻيو لفظ
____	:	٥. ”سر ڳواسي ٿيڻ“ جو ٻيو اصطلاح
____	:	٦. سامان رکڻ جي جڳهه

٢. ماسٽر شاگردن کي، ڪسان، زال، پاڙيسرين جو ڪردار ڏيئي هيءُ سبق ناٽڪ روپ ۾ ڪلاس ۾ پيش ڪرڻ لاءِ چونڊو.

٣. آزمودو آيل يا ٻُڌل ڪو مزيدار قصو لکو.

٤. توهان جي پاڙي ۾ شاديءَ جو حال آهي جتي گهڻو ڪري دير رات تائين ميوزڪ، گانا هلڻ ڪري توهان کي پريشاني ٿيندي آهي، ان جي لاءِ وقت جي پابندي هڻڻ گهرجي ان طرف ڌيان ڇڪائيندي نگر سبوك کي خط لکو.

٥. توهان کي ٻئي ڪنهن شهر ۾ بس ذريعي وڃڻو آهي. ان جي ڄاڻ حاصل ڪرڻ لاءِ ٿورس ٿرٽويل ڊال ۽ گراهڪ (توهان) جي وچ ۾ گفتگو لکو.

٦. پاڻي آسانجو جيون آهي وانگر ’پاڻي‘ لاءِ پنج نعرا لکو.

پاڻ ڪريان - پاڻ سڪان

(۱) هيٺ ڏنل برٽڪيٽ مان مناسب چونڊي چوڪنڊا ڀريو.
(ولر، ڍڻ، جوڙ، ڀري، عملو، ڌڻ، ميڙ، ڳچو (ڇڳو))

ڪاٺين جو

ماڻهن جو

پکين جو

گانين جو ڌڻ

پٿرن جو

عملدارن جو

گلن جو

(۲) هيٺين جا ضد لکو.

(۱) خوبصورت

(۲) هيٺ

(۳) ڏک

(۴) قانوني

(۳) هلڪي هلڪي برسات - مان، دوست، بس، گهر، دير ٿيڻ انهن ذريعي قصو / گهڻا بيان ڪريو.

(۴) توهانجي هيڊ ماسٽر کي آڌار ڪارڊ ٺهرڻ لاءِ بورنفايڊ سرٽيفڪيٽ ڏيڻ لاءِ درخواست لکو.

گهر جون

مان ۾ پڙهو، سمجھو ۽ عمل ۾ آڻيو.

گهر جون جن جون گهٽ سي پهاڙ چڙهندا جهٽ.

پهاڙ تي چڙهڻ ڏکيو ٿيندو آهي ۽ وري جيترو سامان وڌيڪ، اوترو پهاڙ تي چڙهڻ آڃان وڌيڪ مشڪل ٿيندو آهي. جيڪڏهن ضرورت جيترو جيترو سامان پاڻ سان کڻبو ته پڪ پهاڙ جي چوٽي تي سولائيءَ سان پهچي سگهيو. زندگيءَ جون گهر جون به ان سامان وانگر آهن. ضرورت کان وڌيڪ آسان کي منزل مقصد ڏانهن وڌڻ ۾ روڪاوت ڪڙي ڪن ٿيون.

چوڻي آهي،

”گهر جون گهيراڻو ڪن، سمجھ ڏئي نه ساڻ.“

آساني پنهنجي گهرجن جو دائرو محدود رکڻ گهرجي. جيڪڏهن هڪ دفعو اهو دائرو وڌي وڃي ٿو ته پوءِ انکي گهٽائڻ ڏاڍو ڏکيو آهي. ڪنهن کوهه ل گهرڻ سولو آهي، مگر ٻاهر نڪرڻ ڏکيو آهي. دڪر ۽ سڪ جو هڪ ٻئي سان گهرو ناتو آهي. جنم کان مرڻ تائين دڪر ۽ سڪ هڪ ٻئي سان ٻنڊيل رهن ٿا تنهن ڪري آسان کي سوچي سمجهي قدم وڌائڻ گهرجي. دولت ڪڏهن پري ۾ ته ڪڏهن پاڪر ۾. جيڪڏهن آساني ڪمائي ضرورتن کان گهٽجي ويندي ته آساني ٻرين عادتن جو شڪار بڻجڻو پوندو. پر جيڪڏهن آسان اهو اصول اپنائون ته ”آجايو نه وڃايو“ يا ضرورت موجب گهرج پوري ڪريون.

ته پوءِ آسپن پنهنجي زندگي خوشيءَ سان بٿر ڪري سگهون ٿا.

پر جيڪڏهن آسپن پنهنجي گهرجن تي ظابطو نٿا رکون ۽ جيڪڏهن دولت منهن موڙي ٿي ته ان وقت آساني لاءِ گهرجون گهٽائڻ مشڪل ٿي پوندو ۽ آسپن نراش ٿي وينداسين ۽ گهرجن کي پورو ڪرڻ لاءِ آساني ناجائز ڪم ڪرڻا ٿا پون ۽ شرمندو پڻ ٿيڻو ٿو پوي. ان لاءِ آساني گهرجي ته زندگيءَ ۾ سادگي آڻيون. انگريزيءَ ۾ پڻ چوڻي آهي :

Simple Living High Thinking

شاعر ڀارتِي گهرجن جو هيٺين ريت بيان ڪيو آهي.

گهرجن جي ڏهاڙي ٿي لڳي پيڙ نئين

۽ دل ۾ اٿي درد نئون، پيڙ نئين.

جيترو ٿي سگهي گهرجن کي گهٽائڻ گهرجي. ٻي حالت ۾ گهرجون آساني پنهنجي چنبي ۾ جڪڙي ڇڏينديون.

جنهن انسان جون گهرجون محدود آهن. اهو ڪنهن جي به اڳيان جهڪي نٿو.

● مٿيون ٽڪر پڙهڻ لاءِ چئو. ان بابت گفتگو ڪرايو. گهرجون محدود رکڻ جي اهميت سمجهايو.